

Kort översikt över täckdikning och grundtorrläggning i Finland

TÄCKDIKNINGSFÖRENINGEN
Salaojayhdistys
www.salaojayhdistys.fi

Olle Häggblom
Exkursion 19.8.2026

REWATER

FOSTERING CLIMATE RESILIENT AND SMART WATER MANAGEMENT IN AGRICULTURE

Interreg

Aurora

Salaojituksen
Tukisäätiö sr

Co-funded by
the European Union

Aalto-yliopisto
Insinöörیتieteiden
korkeakoulu

OULUN
YLIOPISTO

SALAOJITUKSEN
TUTKIMUSYHDISTYS RY

SALAOJAYHDISTYS RY

Innehåll

- Allmänt om Täckdikningsföreningen
- Täckdikning och huvudavvattning i Finland

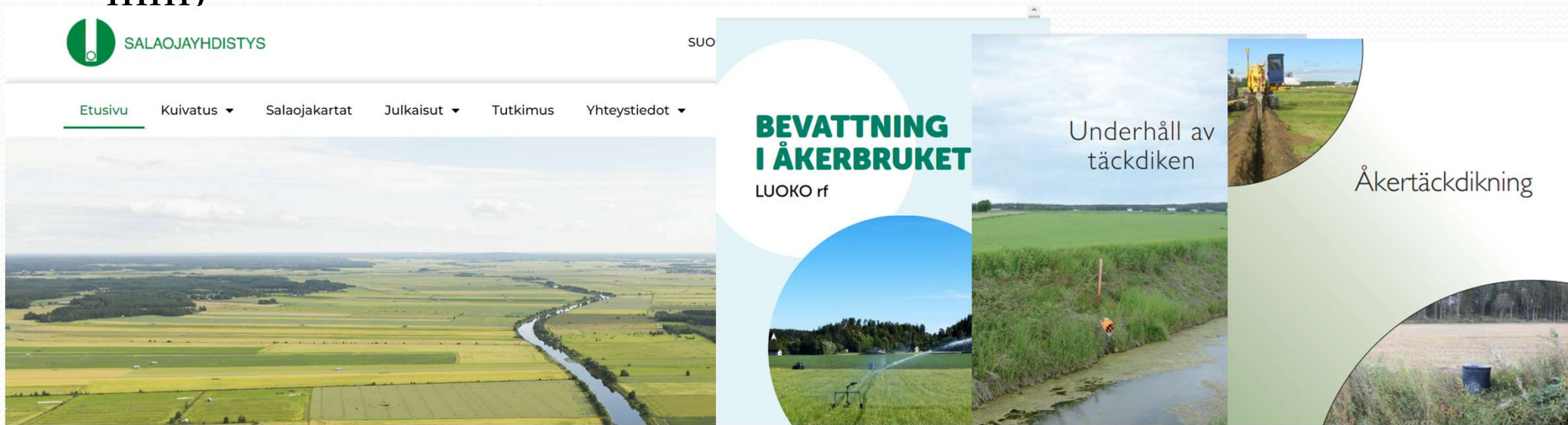
Allmänt om föreningen

- Grundad år 1917
- Informations-, utbildnings-, forsknings- och intresseorganisation
- Ca. 2500 medlemmar
- Personalen omfattar 3 heltidsanställda + ca. 2 deltids- eller visstidsanställda.
- Finansiering: medlemsavg., projekt, Stiftelsen för täckdikning
- <https://www.salaojayhdistys.fi/sv/framsida/>

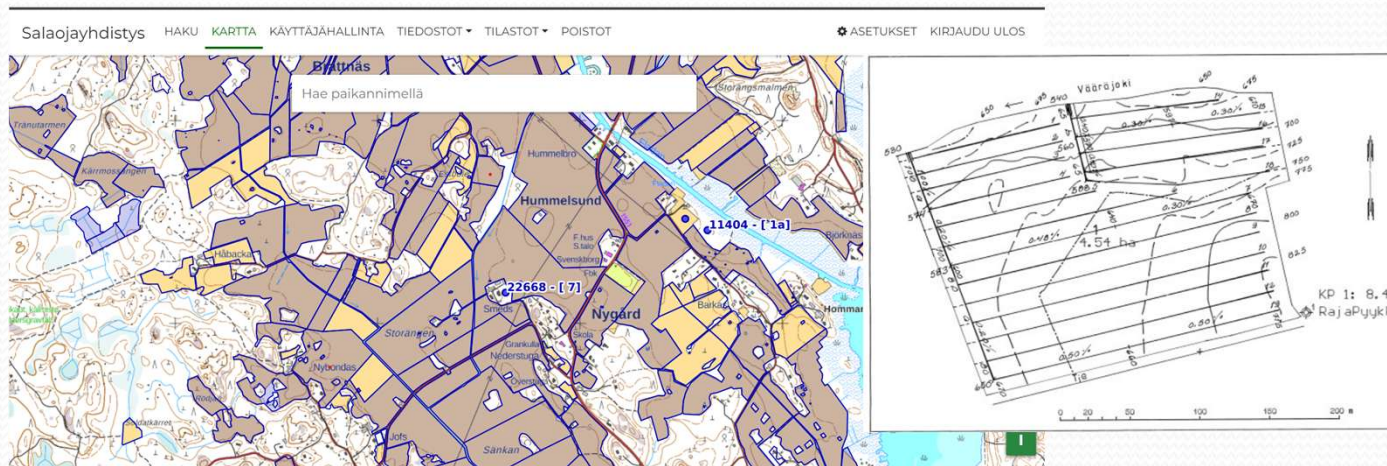
Allmänt om föreningen

- Arbetar primärt med och för dikesplanerare (projektörer, ca. 50 st.) och –entreprenörer (ca. 60 st.). Även jordbrukare en central målgrupp.
- Kompetenssystem för täckdikesplanerare och –entreprenörer
- Utbildningar ("Diskussionsdagarna för täckdikning", examen för täckdikesplanerare i SEDU)
- Material (guider, läroböcker, undervisningsmaterial, nyhetsbrev, mm)

Allmänt om föreningen

- Intressebevakning (samarbete med [SLC](#) och [MTK](#)), frågor angående vattenhushållning
- Forskningssamarbete med övriga organisationer inom branschen (Naturresursinstitutet, Aalto universitetet, Uleåborgs universitet, Sven Hallins forskningsstiftelse, Miljöcentralen SYKE)
- Upprätthåller ett digitalt kartarkiv (~200 000 kartor)
 - Arkivet uppdateras i tätt samarbete med planerare runt om i landet

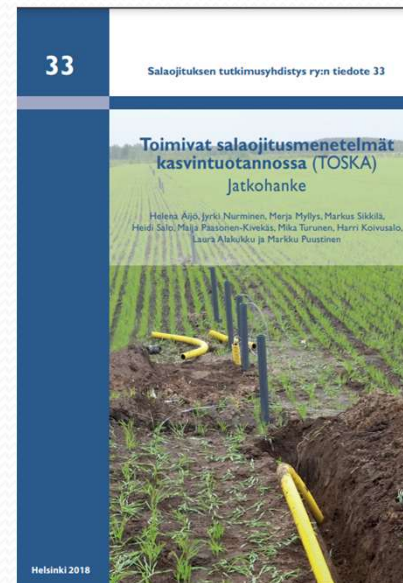

Beställ kartorna här:

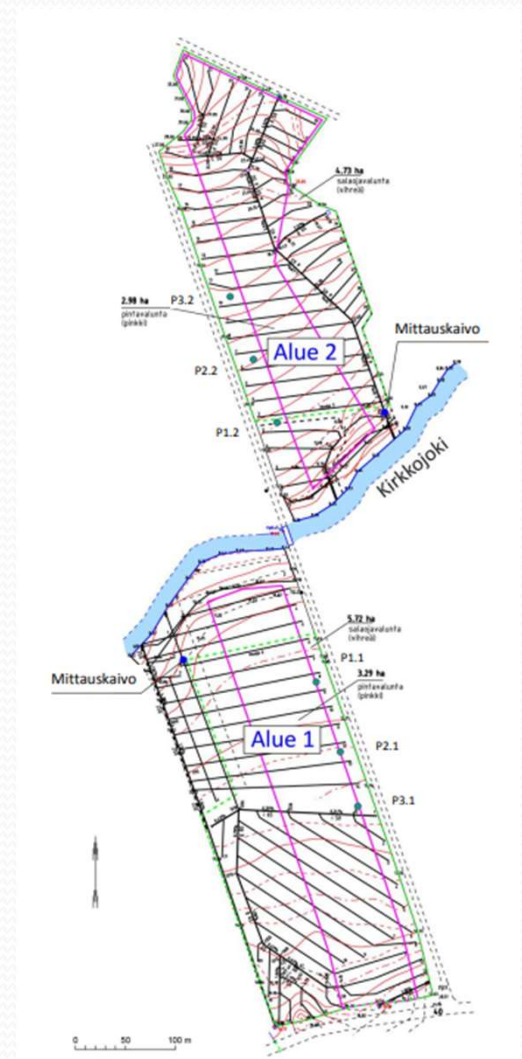
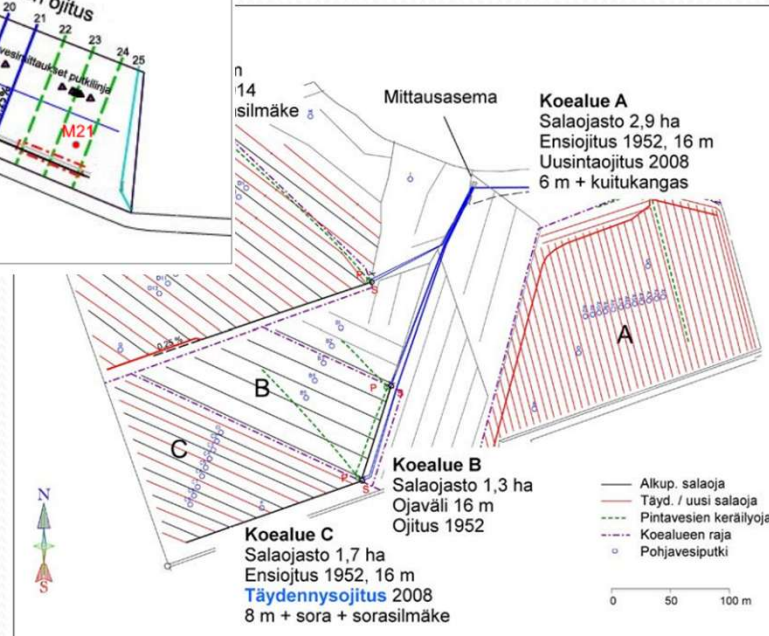
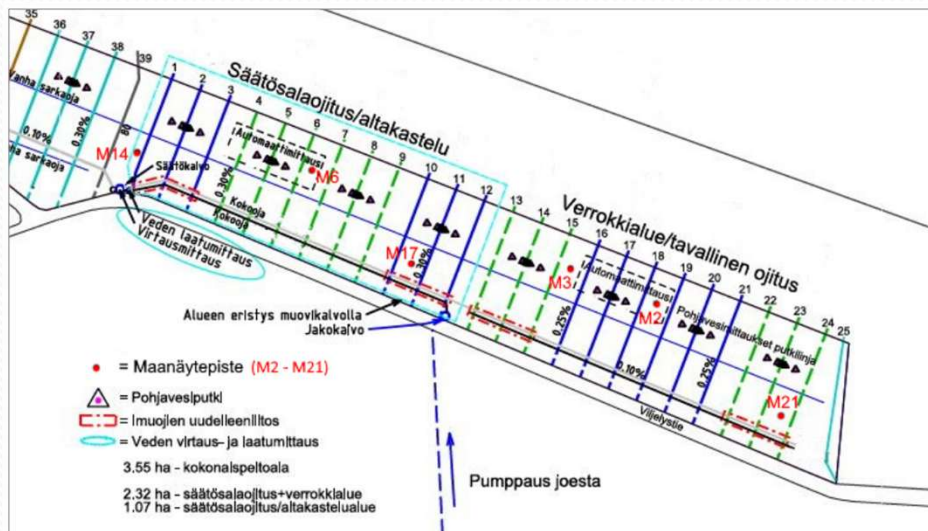
Allmänt om föreningen

- Forskningsprojekt förverkligas i samarbete med systerföreningen Forskningsföreningen för täckdikning (salaojitustutkimus.fi)
- Forskning angående dräneringens tekniska funktion, effekter på skörd, miljöpåverkan, mm.

Allmänt om föreningen

- Tre försöksfält: Sievi, Jockis, Sjundeå

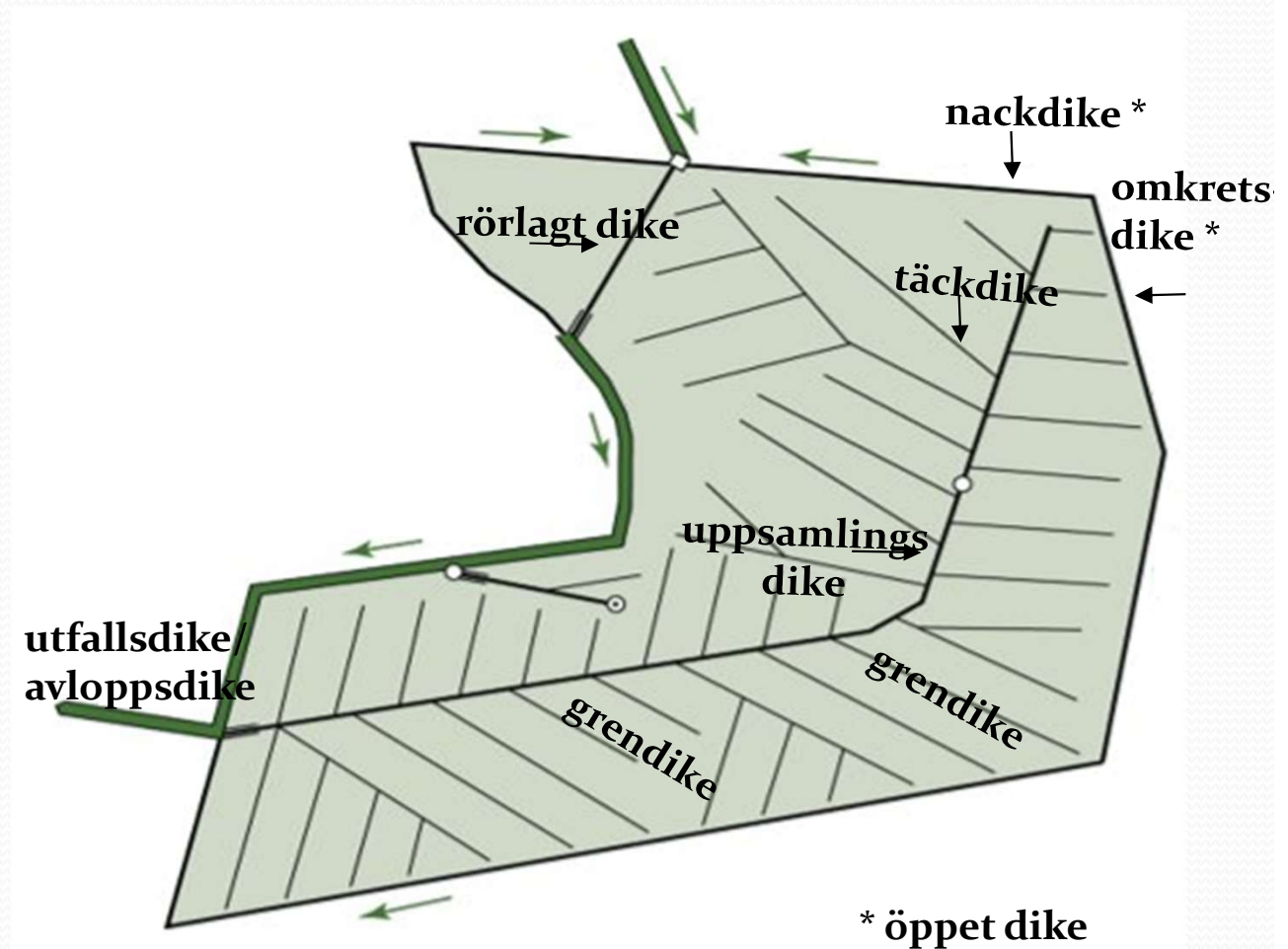

Täckdikning och huvudavvattning i Finland

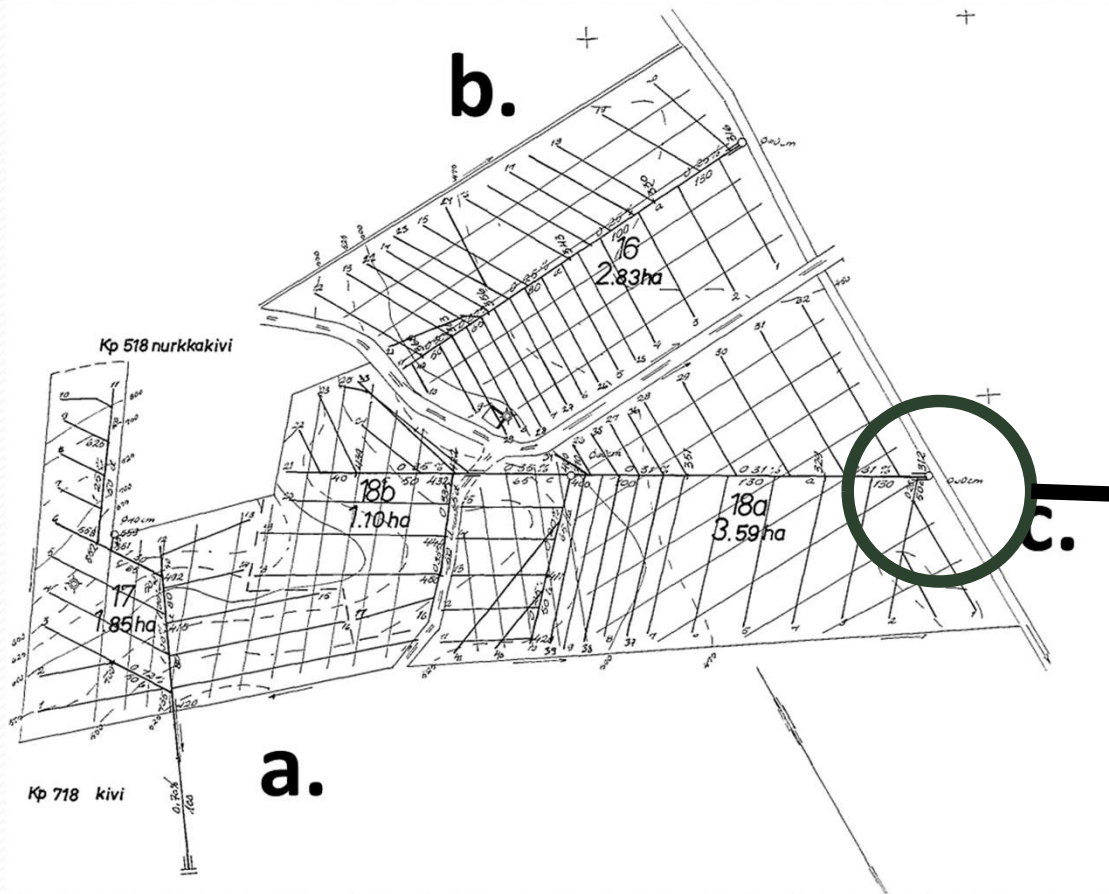
Paikalliskuivatus (sv. detaljdränering el. "lokal dränering") består av öppna eller täckta diken som tjäna ett skifte

Peruskuivatus (sv. huvudavvattning/"grundtorrläggning") omfattar större (ofta öppna) diken som betjäna ett större område. Är ofta sammfällda

detaljdräneringen kan inte fungera utan tillräcklig grundtorrläggning

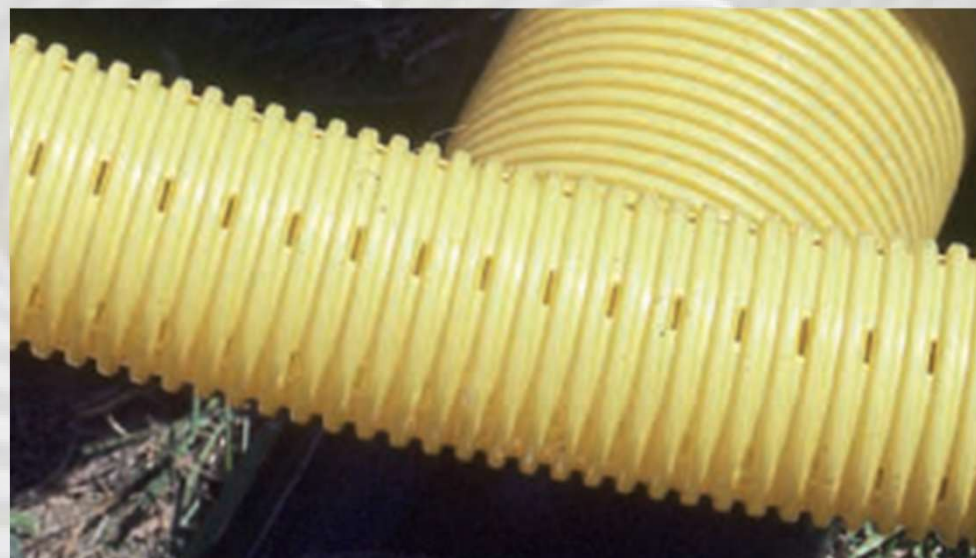
Täckdikning och huvudavvattning i Finland

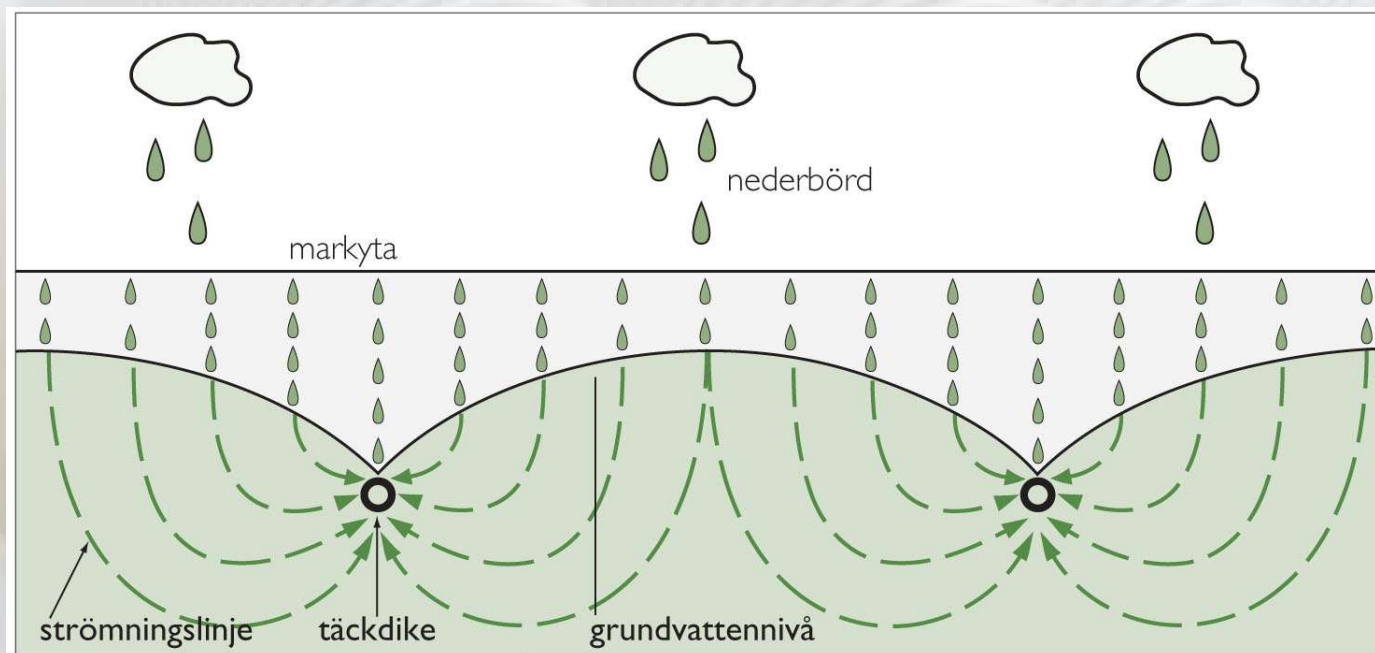
Vad är täckdikning?

Målet med täckdikning är att avleda överflödigt vatten från åkern genom att sänka grundvattennivån

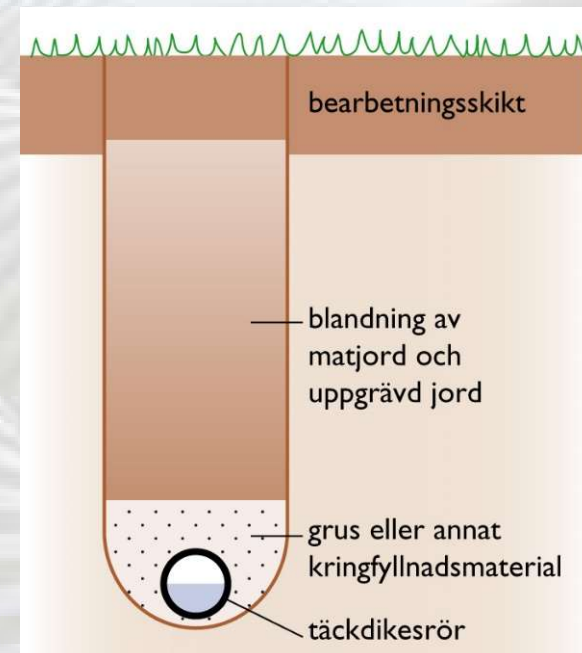
Täckdikning utförs genom att montera hålförsedda dräneringsrör under marken, in i vilka vattnet sipprar från omkringliggande mark och rinner bort från åkern

Vad är täckdikning?

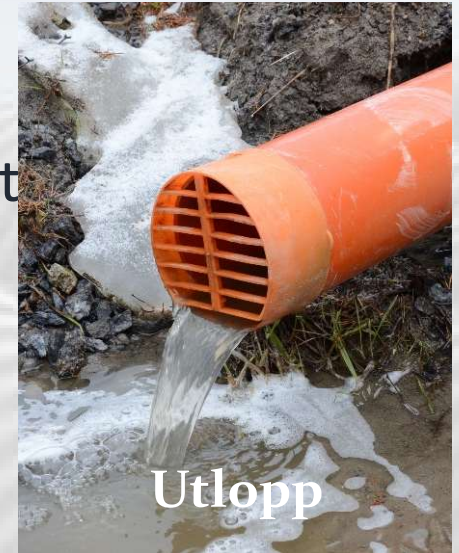
Tvärsnitt av vattnets strömning
till täckdiket i en jord med
god genomsläpplighet

Tvärsnitt av
täckdikesschakt

Fungerande dränering

- Möjliggör utnyttjande av hela vegetationsperioden
 - underlättar jordbrukets tidsplaneringen av fältarbetet
- Bibehåller en god markstruktur
 - förhindrar markpackning
 - befrämjar sprickbildning förorsakad av tjäle och torka
 - möjliggör en god rotutveckling
 - befrämjar förekomsten av makro-porbyggande daggmaskar
 - Ökar den brukbara ytan
- Effektiverar användningen av produktionsmedel
 - leder till kostnadsinbesparingar

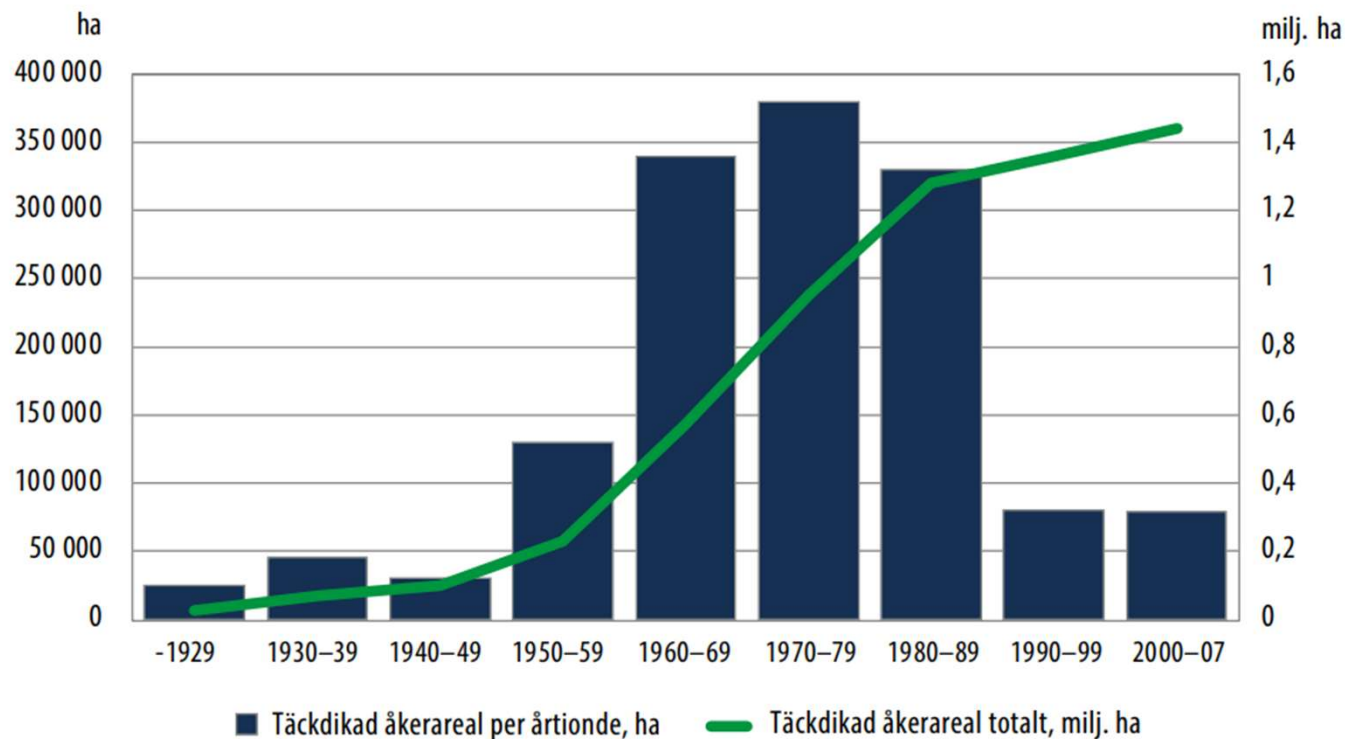

Genomförande av täckdikning

- Identifiering av behovet
- Planering
- Säkerställande av finansiering och ansökan om stöd
- Entreprenadarbeten och anläggning av täckdikning
- Efterarbeten
- Underhåll

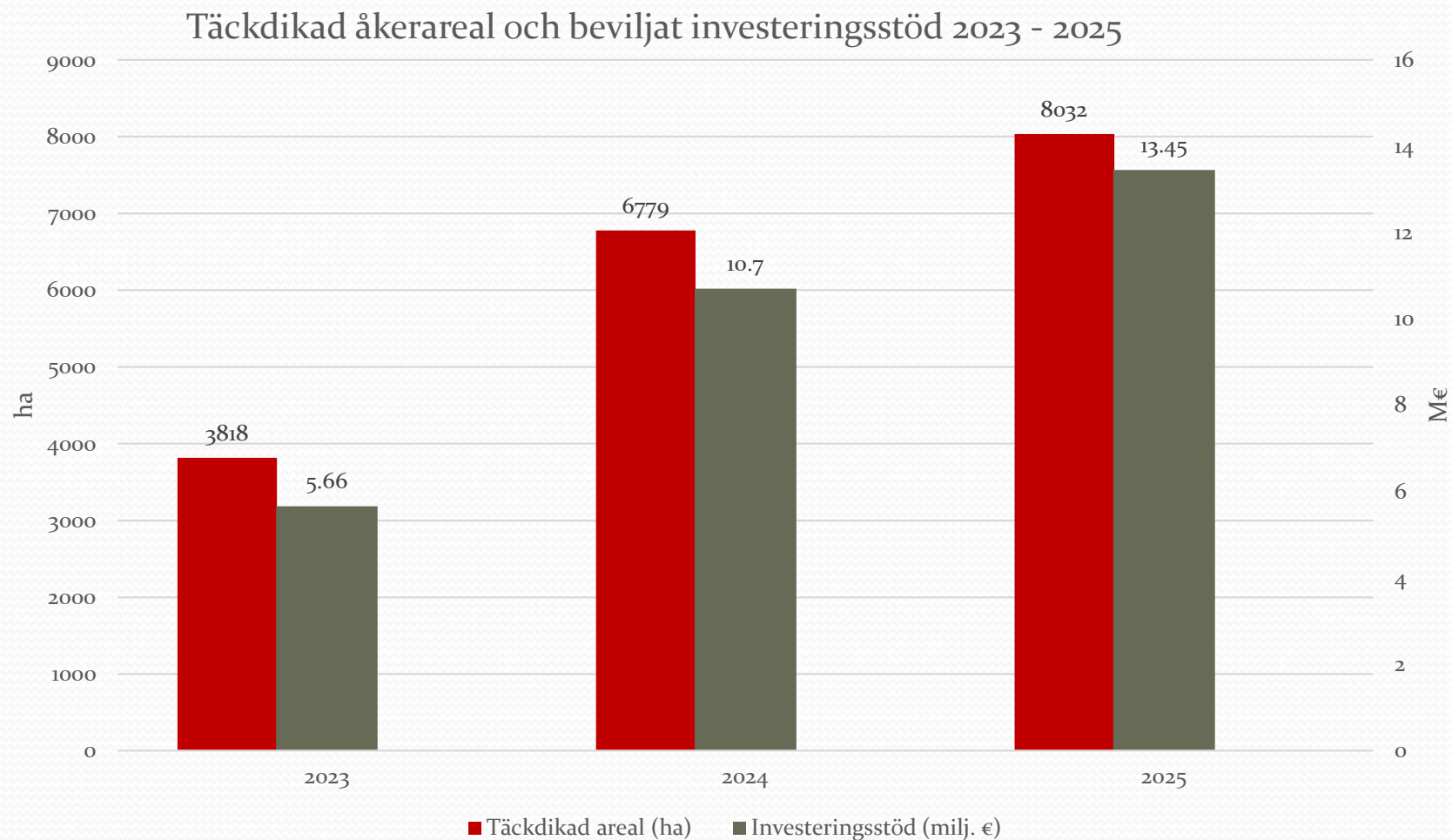

Täckdikning i Finland – Statistik

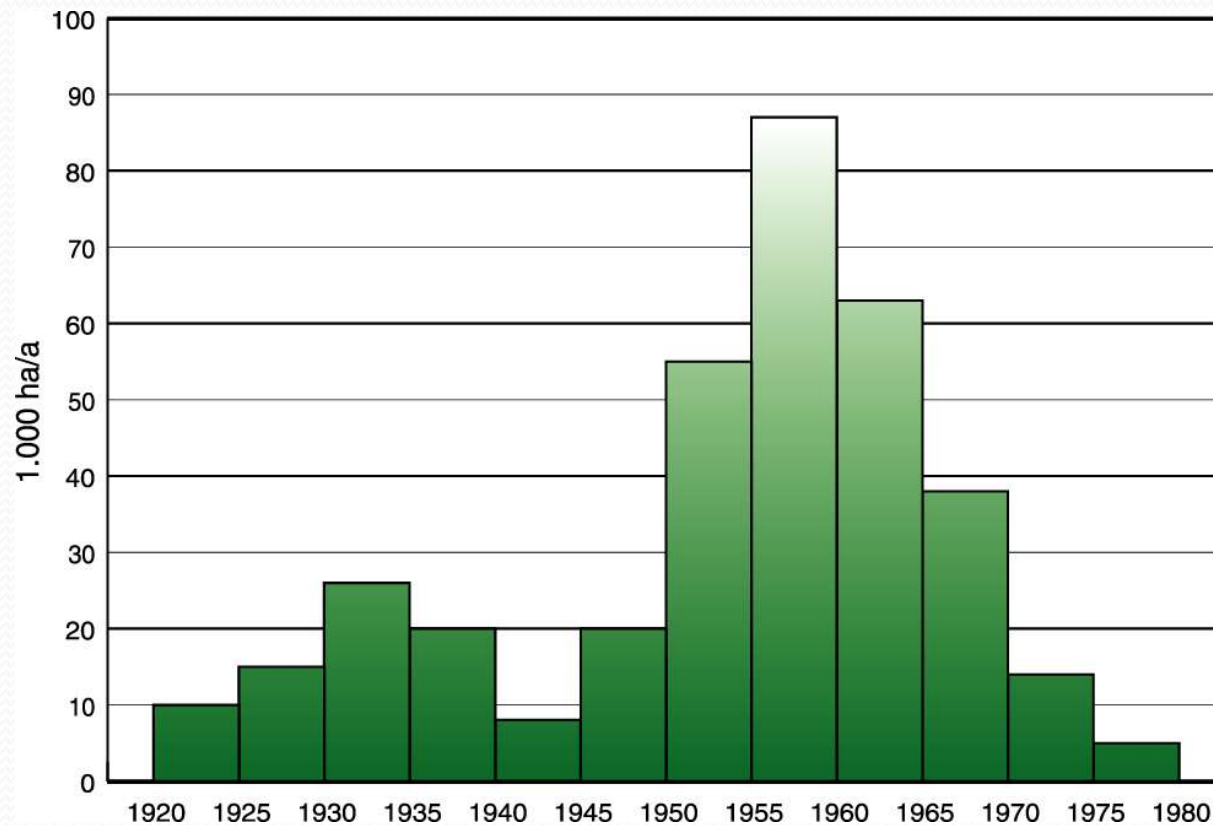

- Täckdikning – ca. 10 000 ha täckdikas varje år
- Statligt understöd på 5-10 milj € per år (ca. 5000 ha)

Täckdikning i Finland – Statistik

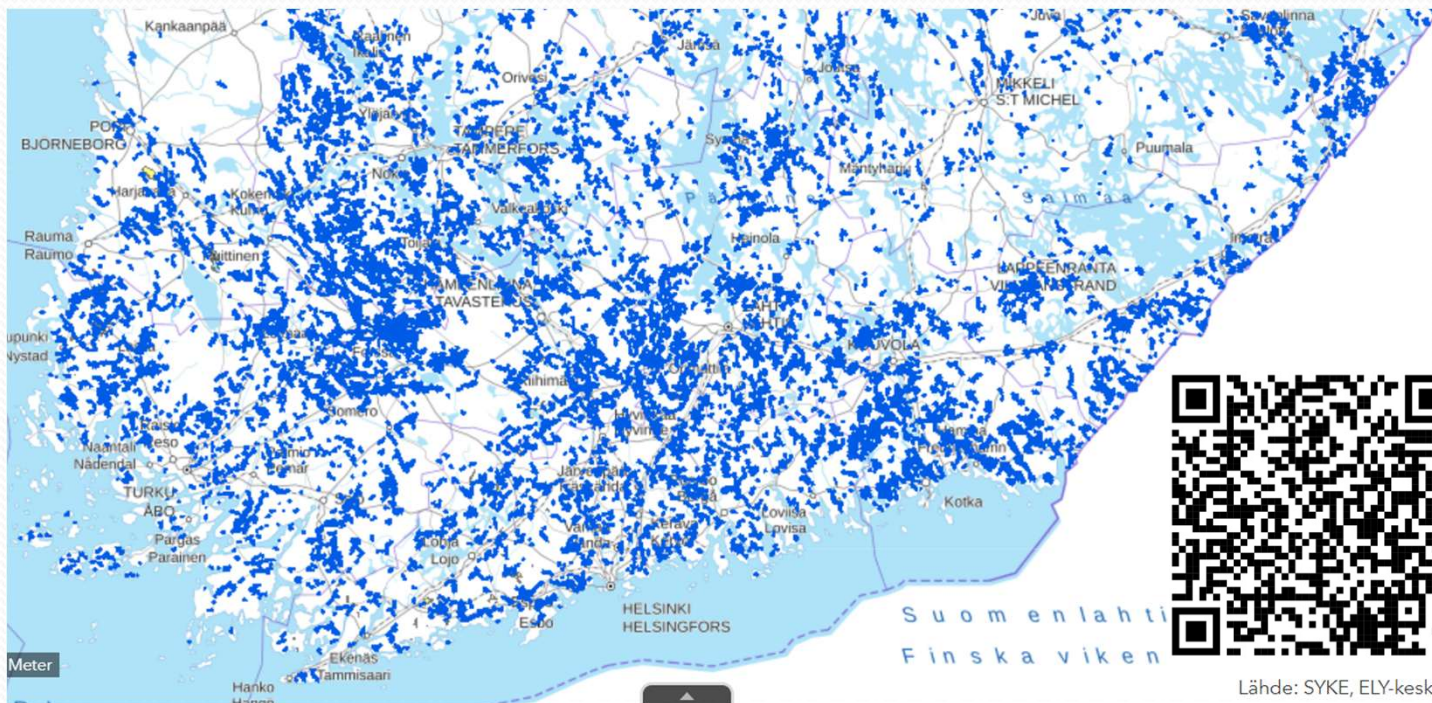
Huvudavvattning i Finland – Statistik

- Huvudavvattning/grundtorrläggning – ca. 50 projekt per år (till år 2022)
- Statligt understöd på ca. 2,5 milj. € per år fram till år 2022, sedan dess ca. 100 000 € per år

Huvudavvattning i Finland – Statistik

- Jordbrukare och markägare organiserade sig i dikningssammanslutningar (eller dikningsbolag) från och med år 1902, då vattenrättslagen stiftades.
- Med tiden har ett mycket stort antal sådana bildats, uppskattningsvis cirka 20 000.

Lähde: SYKE, ELY-keski

- Uppgifter och handlingar som rör dikningssammanslutningar har under årens lopp digitaliserats och gjorts tillgängliga i en karttjänst.

Bild: Skärmbild från Ojitusyhteisöt -karttjänsten

Täckdikning och huvudavvattning i Finland – hur går det till?

- Vad säger lagen?
- Vattenlagen (587/2011)
 - Dikesanmälan
 - Bör göras “om annan än obetydlig dikning ”(täckdikning på sur sulfatjord och grundvattenområde, grundtorrlägningsprojekt)
 - Dikesförrättning (samfällda dikningar)
 - Vattentillstånd
- Miljöskyddslagen 527/2014
- Bygglagen 751/2023

Läs mer om rättsfall angående dikning i Finland: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-398-030-3>

Täckdikning och huvudavvattning i Finland – hur går det till?

- Livskraftcentralerna (finansiering, rådgivning, förrättning)
 - Även koordinering med vattenförvaltning, reglering mm.
- Tillstånds- och tillsynsverket (dikesanmälan, vattentillstånd)
- Kommunerna (konflikter angående dikningar)
- Strukturen inom regionförvaltningen förnyades fr.o.m. 2026
 - Tillstånds- och tillsynsverket - Ett nyt riksomfattande ämbetsverk för tillstånds, styrnings- och tillsynsuppgifter,
 - 10 st. regionala Livskraftscentraler

Täckdikning och huvudavvattning i Finland – hur går det till?

- Torrläggning av åkermark:
<https://www.vesi.fi/sv/vesitieto/torrlaggning-av-odlingsmark/>
- Täckdikning:
https://www.esitteemme.fi/salaojayhdistys_sv/WebView/
- Kvalitetsnorm angående täckdikning: <https://ril.fi/tuote/ril-128-2016-peltosalaojituksen-ohjeet-ja-laatuvaatimukset/> (på finska)
- Grundtorrläggning: Handbok för vattenhushållningsdiponenter:
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-398-289-5>
- Dikessammanslutningarna:
<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=e2ed85641789499c8b27dod18bcc67f7>
- Svensk utgåva: <https://www.lrf.se/las-mer/aga-och-forvalta-diken-en-handbok/>

Jordbrukets investeringsstöd för täckdikning

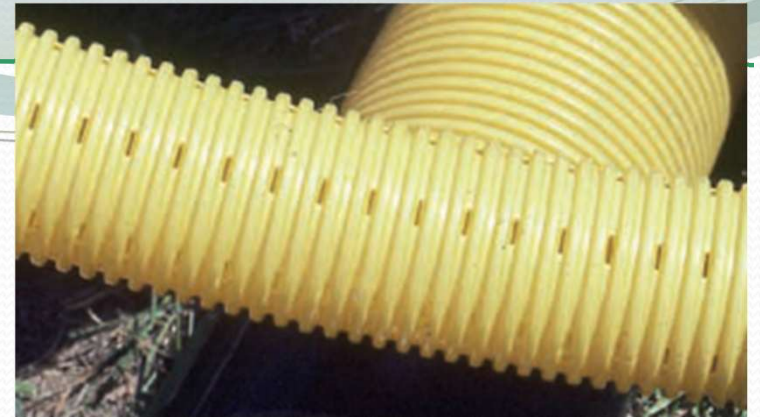
- Staten har understött täckdikning och huvudavvattning mer eller mindre under landets hela historia
- Förnyades i.o.m. CAP27 - trädde i kraft 1.1.2023
- Omfattar investeringsstöd för både täckdikning och grundtorrläggning/huvudavvattning
- Stödobjekt: “Investeringar som främjar miljöns tillstånd och ett hållbart produktionssätt”
- Lagen ([1328/2022](#)) godkänd 12/2022
- Förordningarna [265/2023](#), [266/2023](#) och [608/2023](#)
- Läs mer på [Livsmedelsverkets hemsida](#)

Andra relaterade stöd:

- [Icke-produktiva investeringar](#) (våtmarker), samt [miljöersättning](#) (reglerbar dränering och underbevattning)

Täckdikningsstödet

- Uppdaterades i början av 2023
- Stödandel 40 % (både traditionell och reglerbar dränering)
- Godtagbara maximikostnader 6,00 €/dikesmeter, 950 € för reglerbrunnar
- PE- och PVC-plaströr
- Nyröjda åkrar inte stödberättigade (röjda efter 31.12.2022)
- Täckdikesinvestering kräver: plankarta, planbeskrivning, arbetsbeskrivning, kostnadsförslag.

Länk till mer info om täckdiknings- och grundtorrlägningsstöd:

Stöd för huvudavvattning

- Gamla lagen för grundtorrläggnings-/huvudavvattningsstöd (947/1997) trädde ur kraft vid årsskiftet 2022-2023
- Grundtorrläggningsstödet förnyat som en del av jordbrukets investeringsstöd
 - **“Gemensam dikningsinvestering”**
- Aktiva jordbrukare stödberättigade
 - Nationellt stöd för icke-aktiva jordbrukare
- Förfaranden som grundar sig i vattenlagen bibehålls
 - Dikessammanslutningarna
- Stödandel 40 %
- Miljökraven skärps – “Investeringar som främjar miljöns tillstånd”
- Tvåstegsdiken kan klassas som stödberättigad jordbruksmark (förordning 77/2023)

Övrigt angående investeringsstödet

- Ansökningarna avgörs per stödperiod som är följande:
 - 16.10.–15.1.
 - 16.1.–15.3.
 - 16.3.–15.8.
 - 16.8.–15.10.
- Investeringen kan påbörjas på egen risk efter att ansökan skickats

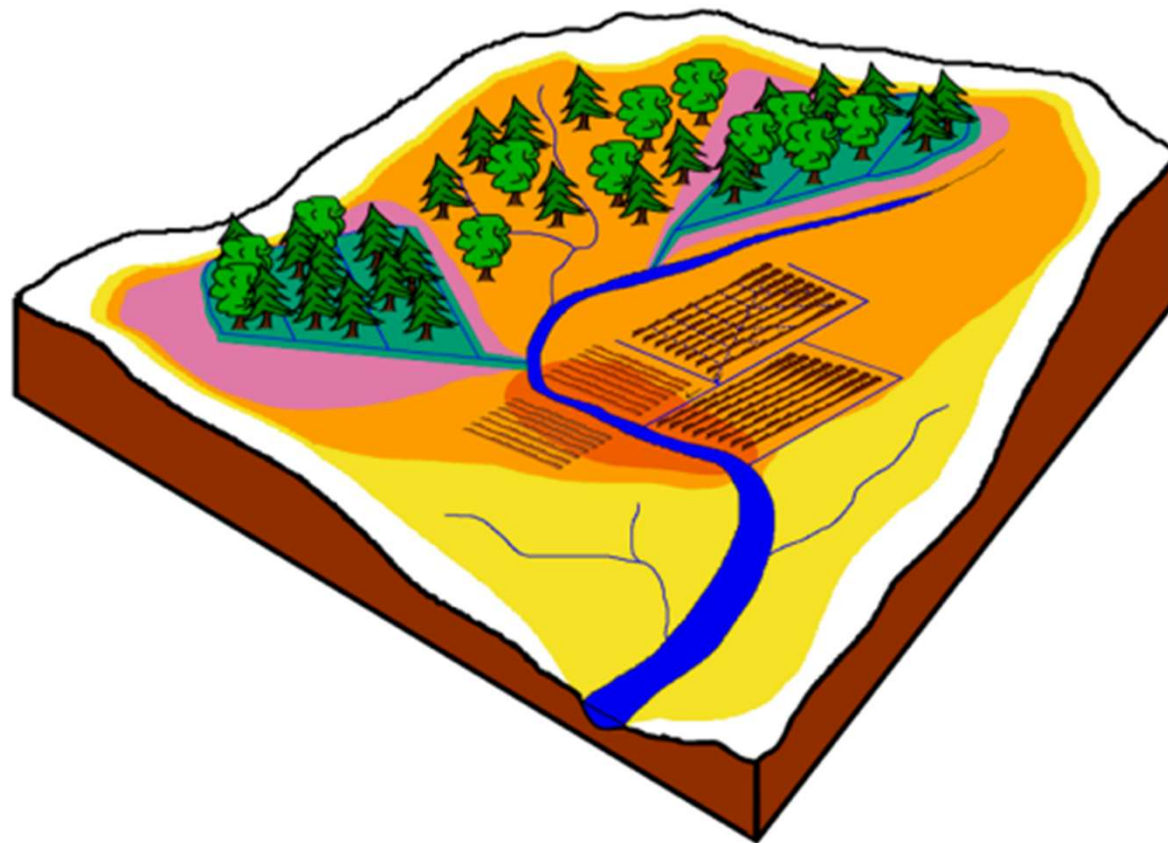

Miljöersättning och icke-produktiva investeringar

- Miljöersättning
 - Reglerad dränering (77 €/ha/v)
 - Underbevattning (214 €/ha/v)
 - På sura sulfatjordar och torvjordar
 - Skötselavtal av våtmark (500 €/v/ha)
- Icke-produktiva investeringar
 - Våtmarker (>0,5 ha -> 12 000/ha)
 - Åtgärder som ökar naturenligheten (svämplan, bottendammar, mm.) (21 €/m)

Riktlinjer för jord- och skogsbrukets vattenhushållning

- Vattendrag (ä. d. diken och rännilar)
- Täckdike
- Avrinningsområde ($>10 \text{ km}^2$)
- Dikessammanslutningens avrinningsområde
- Dikessammanslutningens båtnadsområde
- Skogsdikessystemets dikesområde
- Skogsdikessystemets avrinningsområde

Svenska utgåvor och länkar:

- <https://www.lrf.se/las-mer/aga-och-forvalta-diken-en-handbok/>
- <https://webbutiken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/ovr619.html>
- <https://jordbruksverket.se/download/18.1baa822517cd5f669364208f/1635761809412/JO41SM1701.pdf>
- <https://svenskadranerare.com/entreprenorer/>

Tack!

Läs mer:

www.salaojayhdistys.fi

Eller ta kontakt:

Olle Häggblom

+358401620864

olle.haggblom@salaojayhdistys.fi

SALAOJAYHDISTYS

SUOMI

SVENSKA

ENGLISH

ETUSIVU

KUIVATUS

SALAOJAKARTAT

JULKAISUT

TUTKIMUS

YHTEYSTIEDOT

TIETOA MEISTÄ

